

Tadeusz K o m o r o w s k i, *Prawo w praktyce oświatowej. Poradnik dla nauczycieli i kadry kierowniczej oświaty*, wyd. 6, Poznań: eMPI² 2005, ss. 272.

Nakładem poznańskiego wydawnictwa eMPI² ukazała się szósta edycja autorstwa Tadeusza Komorowskiego pt. *Prawo w praktyce oświatowej. Poradnik dla nauczycieli i kadry kierowniczej oświaty*, podręcznika stanowiącego kompendium wiadomości z dziedziny szeroko rozumianego prawa oświatowego. Kolejne wznowienie tej publikacji jest bez wątpienia ważne, zwłaszcza w dobie dynamicznych zmian we wspomnianym zakresie.

Książka została podzielona na dwanaście rozdziałów. Dołączono też zestawienie bibliograficzne oraz załączniki zawierające wykazy wybranych aktów prawnych wykonawczych do poszczególnych ustaw. Część początkowa zawiera podstawowe wiadomości na temat różnych zagadnień prawnych (s. 7-15). Takie rozwiązanie wydaje się niezbędne przede wszystkim dla czytelników nie mających wykształcenia prawniczego. Przystępny sposób przedstawienia wspomnianych problemów powoduje, że osoby czytające książkę nabywają wiedzę na temat np. normy prawnej, zdarzenia prawnego, źródeł prawa i jego wykładni itd. Rozdział ten stanowi ważne wprowadzenie do dalszych części pracy.

W kolejnych częściach przedstawiono i omówiono znowelizowane przepisy prawa odnoszące się do systemu oświatowego. I tak, poza zagadnieniami dotyczącymi oświaty i wychowania funkcjonującymi w Konstytucji RP (s. 16-18), zaprezentowano dwa podstawowe dla oświaty akty prawne, jakimi są: Ustawa o systemie oświaty, zwana nieraz Konstytucją systemu oświatowego (s. 18-37), oraz Karta nauczyciela (s. 37-46). Na uwagę zasługuje fakt, iż Autor, mając na uwadze przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej, poszerzył swoje rozważania o problematykę edukacji europejskiej (s. 51-64).

Poza tą teoretyczną częścią publikacji w sposób przystępny i wyczerpujący zaprezentowano także zagadnienia niezbędne do praktycznego, wręcz codziennego procedowania w systemie prawa oświatowego. Stąd też bardzo przydatne okazało się przedstawienie istotnych zagadnień prawa pracy (s. 64-95). Podobne znaczenie zyskuje zaprezentowana problematyka statusu nauczyciela i wychowawcy. W czasach niewątpliwej dynamiki w zakresie tworzenia szkół tzw. niepublicznych wartości nabiera część książki poświęcona tej właśnie problematyce (s. 95-126). Następne zagadnienie dotyczy kadry kierowniczej szkół oraz organów kolegialnych wspomnianych placówek. Autor szeroko odniósł się do podstaw ich funkcjonowania, przypomniał zadania, prawa i obowiązki (s. 145-180).

Słuszne wydaje się stwierdzenie Tadeusza Komorowskiego, że „dyrektor szkoły jest [...] gospodarzem zarządzającym dużym [...] majątkiem, dysponującym budżetem i środkami specjalnymi”. Na poparcie swoich słów Autor poświęcił dwa rozdziały zagadnieniom ubezpieczeń społecznych pracowników oświaty oraz szeroko pojętemu

prawa finansowemu szkół (s. 204-227). W drugim z nich przedstawił zasady tworzenia i realizacji budżetu jednostek oświatowych.

Zarządzanie szkołą oraz jej finansami wymaga od jej dyrektora znajomości procedur niezbędnych do realizacji zadań związanych z zakupem towarów i usług. Wiedzę z tego zakresu Autor przybliżył w części poświęconej problematyce zamówień publicznych. Analiza ustawy z 29 stycznia 2004 r. „Prawo zamówień publicznych” pozwala bez trudności zapoznać się czytelnikowi z procedurami przetargowymi, znaczeniem negocjacji czy zamówieniami z tzw. wolnej ręki (s. 223-226).

Ostatni, obszerny rozdział poświęcony został postępowaniu administracyjnemu dyrektora szkoły (s. 227-260). Oprócz podstawowych zagadnień ze wspomnianej dziedziny (np. pojęcie prawa administracyjnego, zasady postępowania administracyjnego, decyzje administracyjne itp.) jest w nim przedstawiona problematyka obowiązku szkolnego i jego egzekucji. Ciekawym rozwiązaniem wydaje się też umieszczenie w książce wzorów decyzji administracyjnych pozostających w gestii dyrektora szkoły.

Oceniając pracę Tadeusza Komorowskiego, należy zasygnalizować wątpliwość, czy nie jest ona nazbyt ogólna, zawierająca nadmiar wiadomości podstawowych. Jednak sam Autor we wstępie zaznaczył, iż „[...] celem [książki] nie jest wyczerpanie tematu, bowiem zbyt częste nowelizacje przepisów prawa, również oświatowego, czynią każde wydawnictwo, które wchodzi w szczególności, dosyć szybko nieaktualnym”. Nie można nie zgodzić się z tym twierdzeniem Autora, przypominając jednocześnie, że czytelnicy pragnący osiąść specjalistyczną wiedzę z zakresu prawa oświatowego bez trudu odnajdą odpowiednie publikacje lub zbiory przepisów prawnych¹.

Z powyższym wiąże się pytanie, do kogo jest adresowana praca Komorowskiego. Należy przypuszczać, iż wspomniany ogólny charakter książki raczej wyeliminuje ją z kręgu podręczników niezbędnych dla prawników, zwłaszcza tych, którzy z różnych powodów podejmują problematykę prawa oświatowego. Z całą pewnością jednak będzie ona stanowić cenną pomoc w dydaktyce uniwersyteckiej, zwłaszcza dla studentów studiów podyplomowych – zarówno na wydziałach prawa, jak i pedagogiki. Bez

---

¹ Na szczególną uwagę zasługuje publikacja elektroniczna wydawnictwa: Polskie Wydawnictwa Profesjonalne sp. z o.o. o/Dom Wydawniczy ABC w Warszawie. Jest ona kompleksowym zestawieniem informacji prawnych na temat prawa oświatowego. Zawiera w szczególności zasady funkcjonowania szkół, placówek oświatowych, praw i obowiązków pracowników oświaty, wychowania dzieci oraz młodzieży. Co niezwykle istotne, publikacja jest aktualizowana co miesiąc (CD) bądź co tydzień (*online*). Powyższe wydawnictwo ma również w swojej ofercie, w serii: Aktualizowane zbiory prawa, zbiorów przepisów prawa oświatowego w czterech częściach: cz. I – Prawo oświatowe; cz. II – Karta nauczyciela; cz. III – Wykaz podstawowych dokumentów; cz. IV – Prawo nauki i szkolnictwa wyższego. Redaktorem opracowania jest A. Banasiński. Kolejną publikacją z powyższego zakresu jest komentarz J. Rozwadowskiej-Skrzeczyńskiej [i in.] pt. *Ustawa Karta Nauczyciela. Komentarz* (Warszawa 2005). Wspomniana dziedzina nauki wypracowała również bardziej specjalistyczne prace. Na uwagę zasługuje m.in. książka K. Gawrońskiego i A. Stefana pt. *Zarządzanie placówką oświatową* (Warszawa 2005).

wątpienia powinna też się znaleźć w podręcznej bibliotece każdego dyrektora szkoły. W obecnej sytuacji, gdy osoba zarządzająca szkołą powinna znać podstawy zagadnień prawnych, administracyjnych, ekonomicznych, jak też z zakresu zarządzania i marketingu, książka ta wydaje się niezwykle potrzebna.

Należy stwierdzić, że recenzowana tutaj praca bez wątpienia spełnia wymogi podręcznika przeznaczonego dla wybranej grupy czytelników. Wydaje się nawet, iż książka nie odnosi się tylko do grupy wskazanej w tytule, lecz z powodzeniem może stanowić pomoc dydaktyczną dla studentów. Przystępny sposób zaprezentowania problematyki prawa oświatowego stanowi kolejny jej atut. Można zatem przypuszczać, iż obecne wydanie znajdzie przychylność wielu osób zainteresowanych przedstawioną problematyką.

Magdalena Pyter
adiunkt Wydziału Zamiejscowego
Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli